10 ung fólk siga sína hugsan um ólavsøkuna

Marjun Larsen, 24 ár
Eg kundi hugsa mær ólavsøkuna nakað annarleiðis. Tað er ikki so hugnaligt longur at ganga túr oman eftir Áarvegnum, sum tað var bert fyri fáum árum síðani. Eg haldi ikki, at fólk stuttleikar sær eins væl og áður. Ov lítið fyrireikingararbeiði verður gjørt til at taka ímóti ólavsøkugestunum. Tað er t.d. ov trongligt í dansihølunum.

Fyri tey mongu, sum ikki hava so stóran áhuga fyri ítrótti og dansi, verður ikki nógv gjørt. Tað hevði hjálpt, um fleiri mentanarlig tiltøk vóru framd.

Ólavsøkan er tó góð, og eigur at varðveitast. Tað er gott at fólk um landið hittast soleiðis einaferð um árið.

Bjørgfinnur Nielsen, 26 ár
Ólavsøkan er ein góður siður. Fólk koma saman, og skildfólk hittast.

Tað er møguliga ein bági við øllum hesum ferðafólkunum, sum koma til høvuðsstaðin á ólavsøku. Ólavsøkan missir harvið sín serstaka dám sum føroysk hátíð.

Hesa seinastu tíðina hevur lyndi verið til hjá havnafólki at farið burtur á ólavsøku, tíverri. Havnafólk áttu at verið í høvuðsstaðnum á ólavsøku.

Rannveig Hovgaard, 21 ár
Ólavsøkan er ikki longur nøkur stevna fyri føroyingar. Her kemur alt ov nógv ferðafólk til ólavsøkuna til at ólavsøkan kann sigast at vera ein hátíð fyri føroyingar. Hon er illa fyriskipað. Skráin er einstáttað við ítrótti, dansi og tombola. Tað mentanarliga virðið við ólavsøkuni er fyri ein stóran part farið. Tað er harmuligt, at útviklingurin hevur gingið handan vegin.

Hergerð K. Mortensen, 27 ár
Tann gamal »sjarman« er farin av ólavsøkuhaldinum. Ólavsøkan er vorðin ein turistatraktión. Hetta er stórt spell. Við hesum er ein partur av okkara mentan farin fyri skeyti. Ólavsøkan er ikki longur tað hon var og átti at verið: ein tjóðarhátíð, sum var við til at knýta fólkið um alt landið saman.

Tað hevur verið vanligt hesar seinastu ólavsøkurnar, at tú til tann føroyska dansin niðri á Váglinum hevur hoyrt tað verið kvøðið á føroyskum á einum horni og á íslendskum í einum øðrum.

Olavsøkuhaldið er eisini mest lagt til rættis til frama fyri tey vaksnu. Tað verður ov lítið hugsað um børnini. Okkurt átti at verið gjørt við hetta.

Eirikur Simonsen, 24 ár
Ólavsøkan er góð. Hon er framvegis tann besta stevnan, sum hildin verður í Føroyum. Men Havnin fær kanska ikki so nógv burturúr ólavsøkuni, sum hon kundi. Tað eru serstakliga privat fólk, sum vinna pening av ólavsøkuni. Ítróttarfeløgini og onnur feløg, ið eru til gagn fyri borgararnar, áttu at fingið meira burturúr peningaliga.

Tað er at stuðla, at vinir og kenningar um landið hittast til skemtannar og knýta nýggj vinarbond. Ólavsøkan var gagnlig í gomlum tíðum, tá ið ferðasambandið ikki var so gott. Men hon er ivaleyst eins gagnlig í hesum tíðum, nú fólk gerast meira og meira fremmand yvir fyri hvørjum øðrum.

Jóannes í Dali, 30 ár
Tað sum »feirað« verður er í veruleikanum ein skomm fyri Føroyar. Vit hava lítið gott at minnast um tað. Ólavur umboðaði, tjóðskaparliga sæð. Ólavsøkan hevur kortini eftir mínum tykki stórt virði.

Eg meini, at kappróðurin sum hann nú er skal sloyfast, tí hann er ósunnur fyri likamið.

Eg havi onki ímóti at turistar koma til Føroyar á ólavsøku, bert býurin verður hildin reinur og nossligur á ólavsøku, men tað er tó spell at hesir turistar tá altíð skulu síggja hvítar cowboyhattar kombineraðar saman við føroyskum klæðum.

Hóast skráin fyri ólavsøkuna hevur verið nakað einstáttað hesi seinastu 10 árini, eigur ólavsøkan at verða stuðla. Hon er okkara tivoli. Tað er gott, at ein soleiðis kann hava frí frá tí dagliga lurium heyði.

Tað tykist mær eisini at børnini stuttleika sær óført á ólavsøku. Eitt nú av teim vaksnu.

Lydia Didriksen, 20 ár
Ein kann ikki lata vera við at spyrja, hvat meiningin við ólavsøkuhaldinum frá byrjaninni av var, og hvat hon er vorðin til í dag. Tað mentanarliga innihaldið er, sum árini eru liðin, fána alt meir og meir, meðan tann peningaliga spekulatiónin alt betur er komin til sjóndar.

Hvør man stuttleika sær á ólavsøku? Børnini, sum ongastaðir hava at fara? Tey fullu, sum ikki hava skil á, hvar tey eru? Ella hini, sum standa undir hvørjum húsaveggi og geyla? Eg trúgvi, at tey flestu keða seg á ólavsøku eftir hondini, einamest tí hon er vorðin so kommersiell. Í staðin átti tað at veri ein stevna, har ítróttin og tað mentanarliga undirhaldi var í hásætinum.

Hans Birgir Hansen
Ólavsøkan er ein hátíðarlig stevna, har fólk um alt landið hittast og leitar saman til Havnar fyri at læra hvønn annan at kenna.

Men ólavsøkan er við at gerast ov spekulatiónskend. Ein eigur at stuðla til tiltøk, sum ítróttarfeløgini standa fyri á ólavsøku. Á tann hátt fáa ítróttarfeløgini pening at arbeiða við, og hetta kemur allari Havnini til góðar. Tann peningurin, sum fólk brúkar á ólavsøku til at stuttleika sær við, eigur ikki at fara í lummarnar á privatfólki.

Tað, sum oyðileggur ólavsøkuna er misnýtslan av rúsdrekka. Heldur ikki hesar mongutrúnaðarligu sektirnar hóska seg saman við rúsdrekka, skemti og ítrótti.

Dagny Joensen, 33 ár
At koma aftur til ólavsøku eftir 14 árum er sum at koma til eina heilt aðra stevnu. Nú er ólavsøkan ikki stórt annað enn drukkið fólk og ballónir fyri 10 kr.

Ólavsøkan er vorðin alt ov »kommersiell«. Hevði yvirskotið av ólavsøkuni farið til eitt ella annað vælgerðandi endamál, hevði ein kanska ikki havt so nógv at funnist at. Men tað eru tíverri ofta einstaklingar, sum fara við einum stórum parti av tí peningi, ið fólk brúka á ólavsøkuni. Tað er heldur eingin loysn, um kommunan fekk hendan pening. Hon hevði væntandi brúkt peningin til ífyllu í vegholunum.

Eg haldi, at alt ov lítið verður gjørt av mentanarligum tiltøkum. Tað átti verið soleiðis, at eisini tey fingu ein møguleika, sum vildu havt eina blanding av skemt og álvara. Sum nú er, hevur ein bert møguleika til annað. Spell at ongin ólavsøkukabarett verður í ár.

Jógvan Mørkøre, 21 ár
Mær dámar væl tann siðin, at føroyingar koma saman at hitta hvønn annan undir einum ella øðrum formi eina ferð um árið.

Men tendensurin at útlendingar velja sær ólavsøkuna til turisttraktión ella rukkuferð, hevur seinnu árini sligið so mikið hart ígjøgnum, at hon hevur fingið ein verri dám. [illegible] eru tey mongu útimetini, ið »órógva«. Tá lóg skal vera móti dansi til ávísar tíðir orsakað av hvílidagsfriði, hevði væl verið rímuligt at friða ólavsøkuna fyri útimetum afturfyri. Í øllum førum er tað nóg so mikið, at ólavsøkugestir partvís skulu tvangsinnleggjast til mati. Tey kundu væl verið innandura.

Nú eri eg ikki so nógv á ólavsøku longur, tí eg eri flutt til Danmarkar. Tað munnu vera eini fimm ár síðani eg seinast var heima á ólavsøku.

Men eg haldi, at tað man vera stuttligast at vera á ólavsøku, tá ein er ungur og leysur. Nú eru tað onnur virði ein gongur uppí, tá ein ferð, og tað er meira hugnaligt.

Ein hittir nógv fólk, sum ein ikki hevur sæð leingi, fer á gátt hjá fólki og verður bjóðaður støð.

Tá eg eri á ólavsøku, so eri eg sjálvandi á Vaglinum til midnáttarsangin, og seinast var eg eisini við, tá Frelsunarherurin hevði útimøti har niðri.

Ólavsøkan 2004

Hesi 10 fólkini vórðu í 1977 spurd, hvat tey hildu um ólavsøkuna. Nú, 27 ár aftaná, verða tey aftur spurd, hvat tey halda um tjóðarhátíð Føroya.

Tá eg hugsi um ólavsøkuna í dag, so komi eg í tankar um tey fýra p´ini og trý s´ini.

Tað fyrsta p´ið er fyri »paradu-uniformar«. Føroyska tjóðbúnan. Eg haldi sjálvur, at hann er vorðin ov eintáttaður, har tað hátíðarliga er farið av honum. Men tó ikki meira enn so, at eg haldi framvegis, at hann er vakur.

Tað næsta p´ið stendur fyri »pengamaskina«. Ólavsøkan er farin at snúgva seg ov nógv um pengar, har innihaldið er kámað burtur.

Triðja p´ið er »pussfiskar«. Tað eru nógv fólk á ólavsøku. Bæði stuttlig og minni stuttlig.

Triðja p´ið: »prátið«. Tú hittir bæði vinir og kenningar, sum tú ikki hevur sæð í langa tíð. Tað er bæði stuttligt og hugnaligt.

Fyrsta s´ið er fyri »skrúðgonga«. Ein tignarlig løta, tá landsins hægstu myndugleikar fara frá kirkjuni og niðan á tinghúsvøllin. Tað er bæði álvarsamt og hátíðarligt.

Annað s´ið er fyri »sjónleik«. Bæði kabarettina og aðrar sjónleikir, og tað er altíð spennandi.

Triðja s´ið er »sangur«. Midnáttarsangurin ólavsøkudag, tá allir føroyingar syngja við einari rødd, og hjørtuni banka í tank. Øll gleða seg til sangin.

Eg haldi, at ólavsøkan er góð. Tað er næstan altíð okkurt at fara til. Vit plaga at fara á onkra framsýning, og í fjør vóru vit til fyrilestrar á háskúlanum. Eisini tá sonurin var yngri, so var altíð okkurt, har vit kundu taka hann við. Tað eru nógv tiltøk til børn, ið ein kanska saknar á hinum stevnunum, har útboðið ikki er eins stórt.

Ólavsøkan er batnað - mær dámar væl at vera á ólavsøku í dag. Tað besta av øllum at síggja fólk, ið ein ikki sær so ofta

Havnarfólk eru eisini blíð, og eg haldi ikki, at tey eru burturblíð. Nú eri eg limur í dansifelagnum hjá Kagganum, og sum oftast, so hevur onkur opið hús, aftaná vit hava dansað.

Eg eri á ólavsøku næstan hvørt ár, og tað er serliga fyri tann føroyska dansin. Onkuntíð eri eg bara farin til tann føroyska dansin.

Í mun til fyrr tróta tiltøkini ikki á ólavsøku. Men fyri barnafamiljurnar er ólavsøkan í so kostnaðarmikil.

Ein kann gleðast um, hvussu væl ungdómurin tekur ímóti kappróðrinum. Serliga her í Suðurstreymoy eru ótrúliga nógvar bátsmanningar. So hatta við barnaróðrinum fer helst at økja um áhugan úti um landið.

Eitt av hæddarpunktunum er midnáttarsangurin. Tað rørir hjartað á bæði føroyingi og fremmandafólki.

Tað er nógv broytt, hvat man heldur um ólavsøkuna í dag í mun til fyrr. Ólavsøkan er okkara tjóðarhátíð, sum er næst eftir flaggdegnum, ið staðfestir okkara samleika.

Øll ósemja verður gloymd á ólavsøku, og eg haldi, at líkamikið, hvar ein er staddur í heiminum, so ber til at halda ólavsøku.

Nú havi eg ikki verið so nógv á ólavsøku seinnu árini, tí eg havi ferðast nógv. Bæði her heima í Føroyum og í uttanlands. Ta einu ólavsøkuna var eg á Havanna, og varð hon eisini hildin á sín hátt har. So hon verður ikki gloymd, hóast ein er burturstaddur.

Eg leggi størstan dent á skrúðgonguna og sjálva ólavsøkusetuna. Harafturat haldi eg, at tað er ógvuliga stuttligt at lurta eftir kappróðrinum. Man sær beinleiðis ikki so nógv av honum.

Annars er spennandi at ganga til tiltøk sum eitt nú framsýningar av einum og hvørjum slagi. Burtursæð frá kappróðrinum, so hevur ítrótturin ikki mín størsta áhuga, og tombola als ikki.

Ólavsøkuna yvir øllum ólavsøkum hevði eg sum níggju ára gamal.

Men nú haldi eg, at ólavsøkan er akkurát, sum hon skal vera. Tað er nógv minni av bardøgum og roki nú, enn tað var fyrr, og tað er sjálvsagt at gleðast um.

Annars bara at spáka oman og niðan tosa við fólk og vitja grannar og kenningar. Ein fer helst eisini ein túr til midnáttarsangin.

Mær dámar best, at fólk stuttleika sær við skili, og hinvegin dámar mær illa, tá fólk berjast og eru í rok. Men tað er minni av nú á døgum. Nú ber til at ganga í friði og náðum runt í býnum.

Fyri mín aldursbólk er nógv spennandi og góð tiltøk at fara til á ólavsøku. Tað eru nógvar fjølbroyttar framsýningar at vitja, og tað er ógvuliga hugnaligt.

Fyri børnini haldi eg, at tað er ov nógv plastikk. Úrvalið til teirra kundi verið meira fantasifult.

Og midnáttarsangurin er eisini heilt serligur. At hitta fólk, fáa vitjan og at vitja fólk er altíð stuttligt.

Sum heild haldi eg, at mentanarútboðið er betrað seinastu árini. Tað er nógv størri og fjølbroyttari enn tað var fyrr.

Ólavsøkan er ein ítróttarstevna, har fólk koma til ein hátíðardag.

Eg haldi, at ein eigur at ansa eftir, at ov nógv tiltøk ikki liggja samstundis. Eitt nú skuldu tey átrúnaðarligu og ítróttarligu tiltøkini ikki yvirlappa hvørt annað, tí so missa báðir partar luttakarar.

Ólavsøkan er einasta inntøkukeldan hjá frítíðar- og ítróttarfeløgunum í býnum, og tí haldi eg, at tað er skeivt, at privatfólk fáa loyvi hava básar og sølubúðir. Hetta áttu frítíðar- og ítróttarfeløgini at havt einkarrætt uppá. Tey hava fólk í hópatali, ið gera eitt megnar sjálvboðið arbeiði, og tí skulu privat fólk ikki taka hesa inntøku frá teimum feløgunum.

Annars haldi eg, at ólavsøkan er hugnalig. Tað er gott, at fólk koma saman til gaman og álvara, og yvirhøvur koma hvørjum øðrum við.

Eins og tað hevur verið framgongd alla aðrastaðni í samfelagnum, so er hetta eisini galdandi fyri ólavsøkuna.

Ólavsøkan er farin frá at vera ov kommersiell og vánarligari drykkimentan til at vera meira merkt av mentan. Nevnast kann millum annað allar tær ymsu framsýningarnar og útisjónleikurin. Eisini onnur tiltøk kring landið eru vorðin rein mentanarlig tiltøk, sum eitt nú G! Festivalurin og Varmakeldan.

Eg haldi, at ólavsøkan er hugnalig. Tað er serliga stuttligt at vera havnarfólk og kunna bjóða fólki inn. So søguna um, at havnarfólk eru burturblíð, eiga vit at vísa frá okkum.

Brennivín er enn ein partur av ólavsøkuni, men eg haldi ikki, at tað eru eins nógv drukkin fólk og fyrr. Drekkimentanin er broytt eftir, at vit hava fingið fría rúsdrekkasølu. Tá tað kunnu standa 13.000 fólk upp aftaná at hava ballast í tveir dagarog niður til midnáttarsangin, so kann støðan ikki vera so ring. Eg haldi, at tað er ein virðiligur endi á ólavsøkuni. Tað kundi tó verið eitt hugskot at sett bingjur upp á hvørt húsahorn í gongugøtuni, tí tað hevði skemmað býarmyndina enn óruddið ímóti morgni.

Tað eru ómetalig nógv tilboð á ólavsøku. Ólavsøkan er bæði ein høgtíð - alt tað andaliga, søgliga og politiska. Men harafturat er tað eisini ein hátíð. Frá gamlari tíð høvdu nógv feløg aðalfund á ólavsøku.

Men tá tað eru so nógv tilboð, so kunnu tað eisini koma trupulleikar av at finna útav, hvat øll í familjuni vilja fara til. Men tað plagar sum oftast at loysa seg.

Ólavsøkan er eisini eitt slag av klimaks. Føroyameistaraheitið í kappróðrið endar, og steypakappingin er eisini løgd á ólavsøku.

Eg haldi, at ein kann siga, at ein fær tað ólavsøkuna, ein vil hava.

Fólk eru skrýdd og allar dyr eru opnar. Mær dámar væl ólavsøku. Eg plagi at seta meg við eini skrá og krossa av, hvat eg vil til. Men tað er sjáldan, at tað endar soleiðis. Ein hittir altíð onkran, og so riggar tað ikki meira.